

Votre Programme Matmidim – Chiour ALEPH

Semaine du 14 au 18 mai 2023

Souguia n° 92

ת"סד

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Se laver pendant Chabbat (2)

2ème partie : Biour sur la Guemarra dans Chabbat

Les H'azal ont interdit de se laver pendant Chabbat et Yom tov (sous certaines conditions) même avec de l'eau chauffée la veille.

Nous devons définir les différents cas possibles : les différences entre Shabbat et Yom tov, les différents niveaux de Gzéra, la différence entre prendre un bain ou juste se rincer, les différents niveaux de chaleur et se laver à l'eau froide, faire une Tvila de Mitsva, la crainte de Sh'ita (essorer) des cheveux ...

Cette semaine nous commencerons par acquérir une simple Bekiout des sources de la Guemarra.

Bon Limoud sur Matmidim !

Tephila avant le Limoud

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה, וישמחו בי חברי, שלא אמר על טמא טהור ולא על טהור טמא, ולא על מתר אסור ולא על אסור מתר, ולא יפשו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם. פי יי יתן חכמה מפיו דעת ויתבונה. גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך.

Tephila après le Limoud

מודה אני לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקי מיושבי בית המדרש. ולא שמת חלקי מיושבי קרנות. שאני משכים והם משכימים. אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אני רץ והם רצים. אני רץ לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת. שנאמר ואתה אלהים תורדם לבאר שחת. אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך.

Programme du dimanche

*L'étude aujourd'hui est dédiée pour la Brakha veatslakha
des familles Bouaziz, Naouri, Chekroun, Dahan & Saada !*

Datation de la Guzerra

Relever la Kouchia du Tosfot Yéchanim, et expliquer comment les Ah'aronim ont répondu

תוספות ישנים שבת לט:

(ב) ואם תאמר ולימא
דמתני קודם גזירה וי"ל
דמסתמא אחר גזירה דגזירה
קדמוני היתה:

פני יהושע מסכת שבת דף לט עמוד ב

פיסקא מעשה שעשו אנשי טבריא מאי רחיצה כו' הא חמין שהוחמו מערב שבת מותרין והא תניא חמין שהוחמו מערב שבת כו'. ויש לדקדק מאי קושיא הא משמע לקמן דהא דאסור לרחוץ כל גופו בחמין שהוחמו מע"ש אינו אלא משרבו עוברי עבירה ומשום גזירת הבלנין. ואם כן בפשיטות איכא למימר דמעשה דאנשי טבריא קודם גזירה הוי ומש"ה לא אסרו אלא בחמין שהוחמו בשבת. וראיתי בתוספות ישנים בש"ס חדשים שהרגישו בזה

ותירצו דמסתמא אחר גזירה הוי וגזירה קדמונית היתה, ולקמן [דף מ' ע"א] משמע דאפילו בימי ראב"ע ור"ע עדיין לא נגזרה אותה גזירה דעלה קתני ומשרבו עוברי עבירה התחילו לאסור.

ולענ"ד אין צורך לזה דלכאורה מלשון המשנה גופא מוכח דלאחר גזירה הוי דאי לא תימא הכי אם כן למה אסרו ביום טוב בכה"ג דמסתמא איירי שהביאו הסילון מערב יום טוב דומיא דשבת א"כ למה אסרוהו נהי דבשבת אסור היינו משום הטמנה כדמסיק ר"ח לעיל משא"כ ביום טוב דלא שייך איסור הטמנה אפי' במיני תבשיל א"כ כ"ש דלא שייך לאסור בחמין כדפרישית לעיל אלא על כרחך דמה שאסרו במעשה דאנשי טבריא ביום טוב היינו משום גזירת הבלנין אם כן מקשה שפיר דאפי' חמין שהוחמו מערב שבת לגמרי בענין שהחמין מחופין בנסרין ועומדין בחמימתן נמי ליתסר כדאשכחן בברייתא דלקמן, כן נראה לי נכון:

מיהו לשיטת הרי"ף והרמב"ם והגאונים שאבאר בסמוך שסוברים בפשיטות דחמין שהוחמו ביום טוב מותר לרחוץ כל גופו אפילו לאחר גזירה ולשיטתם על כרחך מתני' דשבת וי"ט לצדדים קתני וכדפרישית נמי לעיל בשיטת ר"י בעל התוספות במשנתנו א"כ לא יתכן לפרש כן אלא כסברת התוספות ישנים:

Les mots du jour à apprendre :

Précisier, vérifier	לְדַקְדֵּק
Apparemment	לְקַאֲרָה
Conclut	מְסִיק

Programme du lundi

*L'étude aujourd'hui est dédiée pour la Brakha veatslakha
des familles Bouaziz, Naouri, Chekroun, Dahan & Saada !*

Apprendre l'interdit de se laver de celui de boire par raisonnement a fortiori ?

Cette question est posée par Tofot ; qu'est ce que le Roch Yossef en conclue ? Quelles sont les réponses des autres Richonim ?

תוספות מסכת שבת דף לט עמוד ב

אלא פניו ידיו ורגליו כו' - הכל היה יכול לדקדק מסיפא דקתני בי"ט כחמין שהוחמו בי"ט אילימא רחיצת כל גופו הא הוחמו מעי"ט שרי והא לקמן אסר רחיצה בי"ט דקאמר למחר נכנס ומזיע אבל רוחץ לא ודוקא שטיפה שרי בבית החיצון אלא דרך הש"ס מה שיכול לדקדק מרישא מדקדק ומיהו קשה לרשב"א דמגופה דמתניתין הוי מצי למידק בלא הך ברייתא דמייתי מדקתני ואסורין בשתיה כ"ש פניו ידיו ורגליו דאסירי.

ראש יוסף מסכת שבת דף לט עמוד ב

פסקא מעשה שעלו אנשי טבריא כו' אלא רחיצת פניו כו' אף על גב דא"ל דרישא פיו וסיפא כל גופו ולא בחדא מחתא מחתינהו אפשר דא"כ ברישא מיותר רחיצה אם שתי' אסור כ"ש רחיצה אלא בא' מב' אנפי או לומר דרחיצה דסיפא דומיא דרחיצה דרישא וכב"ש או לדיוקא הא חמין שהוחמו מע"ש שרי כל גופו ובזה דאיק דע"כ כל גופו אסור דע"כ לומר דסיפא דומיא דרישא ומשני לעולם סיפא לאו דומיא דרישא ואסורין ברחיצה דסיפא כל גופו ורישא לדיוקא אתיא הא מע"ש לשטוף כל גופו שרי.

חידושי הרשב"א מסכת שבת דף לט עמוד ב

אילימא רחיצת כל גופו אלא חמין שהוחמו בשבת כו' והתניא חמין שהוחמו מערב שבת כו', איכא למידק למה ליה לאקשוויי מברייתא ומדיוקא דהא הוחמו מערב שבת מותרין, לידוק ממתניתין גופה דקתני אסורין ברחיצה ובשתיה דאלמא אסורין בכל הנאה ליומן ואפילו לרוחץ בהן מקצת גופו ואין צריך לומר כל גופו, ויש לי לומר דניחא ליה לאתויי מרחיצה ממש, וא"ת לידוק כולה מילתא מסיפא דקתני ביום טוב כחמין שהוחמו ביום טוב ובמאי אילימא רחיצת כל גופו הא הוחמו מערב יום טוב שרי והתניא לקמן מרחץ שפקקו נקביו מערב יום טוב למחר נכנס ומזיע ויוצא ומשתטף בבית החיצון, דאלמא משמע דבבית הפנימי לא, אלא פניו ידיו ורגליו לימא תנן סתמא כבית שמאי, ותירצו בתוספות דניחא ליה למידק מרישא כל מאי דמצי למידק מינה.

Les mots du jour à apprendre :

La fin	סִיפָא
Cependant	מִיְהוּ
Il est nécessaire	אֶצְטְרִיךְ

Programme du mardi

*L'étude aujourd'hui est dédiée pour la Brakha veatslakha
des familles Bouaziz, Naouri, Chekroun, Dahan & Saada !*

La permission de Beit Hillel de chauffer de l'eau pendant Yom Tov pour se laver

Expliquer pourquoi c'est interdit pour tout le corps et pas pour Panav Yadav Véraglav

חידושי הרשב"א מסכת שבת דף לט עמוד ב

ובית הלל מתירין. משמע דאפילו בית הלל לא שרו אלא לרגליו כלומר למקצת גופו אבל לרוחץ בהן כל גופו אסור, והכין נמי מוכחא כולה שמעתין דהכא, ואיכא למידק דהא ודאי מדשרו בית הלל להחם לרגליו מסבר סברי דהנאת הגוף הרי הוא כאוכל נפש ובכלל אשר יאכל לכל נפש הוא, ומהאי טעמא נמי הוא דשרו (ביצה כ"א ב') מדורה להתחמם כנגדה מפני שהיא שוה לכל נפש, וכל הנאה השוה לכל נפש הרי היא בכלל אשר יאכל לכל נפש כדאיתא בפרק קמא דכתובות (ז' א'), וזיעה נמי דבר תורה מותרת קודם גזירה כדאיתא בהדיא במסכת ביצה בפרק המביא (מ' א'), וכדאיתא נמי לקמן בסמוך, אלא שגזרו עליה מפני הבלנין שהיו מחמין ביומן והיו אומרים מערב

שבת הוחמו וגזרו עליהם אפילו להזיע כדאיתא בסמוך, וכיון שכן ליכא איסורא דאורייתא כלל ברחיצת כל הגוף וכל שכן בזיעה, אם כן מפני מה אסרוה ביום טוב דהא ליכא גזירה כלל דמאי איסורא אתי מינה, וא"ת גזירה משום שבת, הא ליתא דליכא למיגזר כלל יום טוב אטו שבת בדברים של אוכל נפש. ויש מפרשים דכיון דאיכא ביום טוב נמי איסור במדיח וסך קרקע ואי נמי משום סחיטת אלונטית, עשו יום טוב כשבת, ואינו מחוור בעיני כלל דאי משום הא נגזר אפילו בחמי טבריא שהגזירה ההיא שוה היא בחמי טבריא כמו בחמי האור.

אבל בתוספות אמרו דרחיצת כל הגוף אסורה דבר תורה דאינה צורך כל נפש אלא דומיא דמוגמר שנאסר מן הטעם הזה בפרק קמא דכתובות (שם), אבל רחיצת פניו ידיו ורגליו הוי צורך כל נפש, וכן הזיעה שוה לכל נפש דמשום רפואה היא, וכיון דרחיצת כל הגוף אסורה דבר תורה משום לתא דידה אסרו את הזיעה, והביאו ראייה מן הירושלמי דבעי התם (ה"ג) מותר לשתות ואסור לרחוץ, ומתוך משום דכתיב אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם.

והתם בירושלמי התיירו רחיצת כל גופו אבר אבר, ולפי דברי רבותינו הצרפתים ז"ל נצטרך לומר דרחיצת כל גופו בפעם אחת מפני שאינה שוה לכל נפש אסורה דבר תורה אבל רחיצת כל גופו אבר אבר מותר דבר תורה, משום דכיון דרחיצת אבר אחד צורך כל נפש ומותר, לא חלקנו באיברים שנאמר רגליו בלבד מותר אבל זרועו או שוקו אסור, וכיון שכן נמצא בשעה שהוא רוחץ אבר זה בהיתר הוא רוחץ וכשחוזר ורוחץ את השני גם הוא בהיתר הוא רוחץ אלא שאסרוה מדרבנן, והיינו דלקמן בסמוך משמע בבחייתא דרחיצת כל גופו אבר אבר אינה אסורה אלא מדבריהם, מדקתני ואין צריך לומר חמין שהוחמו ביום טוב, כלומר דאסורין ברחיצת כל הגוף ואפילו אבר אבר, דאלמא משמע דאסור מדרבנן קאמר כרישא.

Les mots du jour à apprendre :

Sous-entendu	מְשֻׁמָּע
Ils ont permis	שָׁרוּ
Au contraire	אֲדֻרְבָּה

Programme du mercredi

*L'étude aujourd'hui est dédiée pour la Brakha veatslakha
des familles Bouaziz, Naouri, Chekroun, Dahan & Saada !*

Explication de l'avis de Rabbi Méir qui interdit de se rincer à l'eau froide

Nous trouvons trois axes d'explication dans les Richonim

1 חידושי הרשב"א מסכת שבת דף לט עמוד ב

[...] והכי פירושה דרבי מאיר דאסר בין בחמין בין בצונן משום דאית ליה גזירת מרחצאות אפילו בצונן, לפי שדרכן של רוחצין להשתטף בצונן אחר רחיצה וכדאמרין לקמן (מ"א א') רחץ בחמין ולא נשתטף בצונן דומה לברזל שהכניסוהו לאור ולא הכניסוהו לצונן, ורבי יהודה נמי אית ליה גזירת מרחצאות ודוקא בחמין אבל בצונן לא משום דהרבה פעמים אדם נותן עליו צונן כדי לקררו, ורבי שמעון לית ליה גזירת מרחצאות כלל בחמין שהוחמו מערב שבת, ומתניתין רבי שמעון היא, ואסורין ברחיצה דקתני לא רחיצה ממש אלא שיטוף, וחמין שהוחמו בשבת אסורין הא מערב שבת מותרין ואפילו להשתטף בהן כל גופו, וברייתא דקתני חמין שהוחמו מערב שבת למחר רוחץ בהן פניו ידיו ורגליו אבל לא כל גופו, ההיא ברחיצה ממש ודברי הכל, ואם תמצי לומר בשטיפה רבי מאיר ורבי יהודה היא ודלא כרבי שמעון.

2 תוספות הרא"ש מסכת שבת דף לט עמוד ב

ור"ת מפרש להאי ברייתא הכי לא ישתטף אדם היינו שיטוף שאחר הזיעה כדתיניא לקמן למחר נכנס ומזיע ויוצא ומשתטף, וה"ק לא ישתטף אדם כל גופו אחר הזיעה בין בחמין בין בחמין בערב שבת אטו הוחמו בשבת, ובין בצונן מפני שנראה כמבשל מים שעליו ורוחץ בהם ויאמרו העולם שרחץ בחמין שהוחמו בשבת ואתי למיחם בתחילה בשבת [...]

3 חידושי הריטב"א מסכת שבת דף לט עמוד ב

דתיניא לא ישתטף אדם כל גופו בין בחמין בין בצונן וכו'. פירוש פלוגתייהו בחמין שהוחמו מערב שבת ור"מ אוסר אפי' בצונן גזרה אטו חמין, ורבי שמעון מתיר אפי' בחמין כיון שהוחמו מע"ש, דאילו בהוחמו בשבת אסיר וכדקתני מתני' דאוקימנא כרבי שמעון.

Les mots du jour à apprendre :

Il semble	מְחִיזִי
Pour	אֶטוּ
Semble	נִרְאֶה

Programme du jeudi

*L'étude aujourd'hui est dédiée pour la Brakha veatslakha
des familles Bouaziz, Naouri, Chekroun, Dahan & Saada !*

Les Bnei Israël ne sont pas soupçonnés de transgresser Shabbat

Les Richonim ont posé la question sur la Guzerra des bains qui est née à cause du soupçon sur les Balanim, pourtant la Guemarra dit que les Bnei Israël ne sont pas soupçonnés sur le Shabbat.

חידושי הרשב"א מסכת שבת דף מ עמוד א

התחילו הבלנין להחם חמין בשבת, תמיהא לי והלא לא נחשדו ישראל על השבתות וכדתנן (גיטין נ"ד א') נחשדו ישראל על השביעית ולא נחשדו על השבתות, ומצאתי בירושלמי (ה"ג) שלא היו מחמין ממש בשבת אלא שלא היו פוקקין נקבים מבערב וממלאים עצים מבערב, ובלשון הזה שנו אותה שם בראשונה היו סותמין את החמין מערב שבת ונכנסין ורוחצין בשבת ונחשדו להיות ממלאין אותו עצים מערב שבת והיא דולקת והולכת בשבת אסרו להם רחיצה והתירו להם זיעה, אלא שעדיין קשה לי וכי מה איכפת להן אם היתה דולקת והולכת בשבת והתיניא (לעיל י"ח א') פותקין מים לגנה ערב שבת עם חשיכה ומתמלאת והולכת כל השבת כולה, ויש לומר דכיון שנקביו פתוחין והוא דולק והולך בעודו רוחץ בו ודאי אתי לחתויי ולפיכך אסרו בדולק בשבת והתירו בפוקק וחזרו ואסרו.

Les mots du jour à apprendre :

Il n'a pas	לִית לָהּ
Est soupçonné	נִחְשָׁד
Elle se remplit	מְתַמְלֶאֶת

Biographies

Roch Yossef - ראש יוסף

Rabbi Yossef ben Rabbi Méïr Téomim est né en 1727 dans un village proche de Lviv en Ukraine. Son père était Dayan et Darshan, et lui enseigne la Torah. Il était considéré comme un 'llouy (prodige). En 1744 il part dans une autre ville pour enseigner aux jeune Talmidim, élargir ses connaissances et écrire ses ouvrages. En 1756 il termine ses deux premiers livres, le Porat Yossef (commentaire sur la Guemarra – Ketouvoth et Yebamot) et le célèbre **Guinat Vradim** (soixante-dix règles pour la compréhension du Talmud). En 1767, il déménage à Berlin où il continue son Limoud et l'écriture de ses livres. En 1774, à la demande de la communauté de Lviv, il retourne dans sa ville natale pour prendre les fonctions de son père durant sept années. En 1781 il est nommé Rav à Frankfort-sur-l'Oder où il resta jusqu'à sa mort en 1792.

Rabbi Yossef est célèbre surtout pour son ouvrage le **Peri Megadim**, un des plus importants commentaires sur le Choulh'an Aroukh. Il écrivit encore de nombreux livres dont le Roch Yossef (commentaire sur Brahot, Chabbat, Meguila et H'oulin).

H'atam Sofer – חתם סופר

Rabbi Moshé Sofer (Shreiber) est né à Francfort en 1762 et décédé à Presbourg en 1839. Les lettres de « Hatam » sont les initiales de « חידושי תורת משה ». Il est considéré comme le père spirituel de la Hongrie de son époque. En 1806 il est nommé Rav de Presbourg et est reconnu comme étant le Gadol Hador (Le Grand de la génération). Ses descendants seront aussi nommés pour des fonctions de Rabanout en Hongrie, Autriche et Pologne. Parmi ses élèves on compte le Maharam Chiq. Il fut un des principaux contestataires du mouvement réformiste dans une époque de Haskala en Europe occidentale, s'opposant avec virulence aux tentatives d'innovation dans les Minhagui Israël.

Liste des 92 Souguiot étudiées sur Matmidim

Souguiot de Brah'ot			Souguiot sur les H'aguim
1. Birkot Hatorah 2. Choméa Kéoné 3. Arévout 4. Kavana dans le Chema 5. Position pour le Chema 6. Méah Brah'ot 7. Amen Yetoma 9. Les quantités pour les Brah'ot 10. Les Brah'ot de consommation 11. Brah'a Chééina Tsrih'a 12. Ikar Vétafel 13. Méein Chaloch	14. Brah'a sur un interdit 15. Anigrone 17. Birkat Haguefen 18. Natei Inchei 19. Birkat Haréah' 22. Les jus 23. Trima 24. Pat Kisnin (1) 25. Pat Kisnin (2) 26. Les Apéritifs 27-31 Zimoun 32. Tefilat Haderekh	33 -34. Birkat Hagomel 38. Chéhéh'éyanou sur un nouveau fruit 39. Chéhéh'éyanou sur un nouveau Keli 40. Chéhéh'éyanou sur les Mitsvot 41. Hatov Véhamétiv sur le vin 42. Cheva Brah'ot (1) 43. Cheva Brah'ot (2) – Panim H'adachot 46. Birkat Halevanah 47-49. H'azarat Hachats'	<p>Hanouka 8. Emplacement de la Hanoukia 44. Ner Ich oubeto 45. Ner Ich oubeto (2)</p> <p>Pourim 16. Michloah' Manot et Matanot Laevyonim 85. Zakhor et Méh'iyat Amalek</p> <p>Pesssah 20. Biour H'amets 58. Bedika des miettes 86. 87. 88. Vente du Hamets</p> <p>Sefirat Haomer 21. Un seul grand compte 89. 90. Un enfant qui devient adulte au milieu de la Sfira</p> <p>Roch Hachana 35. Les trois Livres</p> <p>Soukot 36. Mitsaer</p>
Souguiot générales			
37. Bal Tossif 50. Tokh Kédé Dibour 51-52. Ein Chaliah' Lidvar Avera 53. Mitsva bo yoter Mibichlouh'o	54. Mitsvot lav lihanot nitanou 55-56. Mitsvat Assei Chehazman grama 57. Zerizim makdimim lemitsvot	71. 72. Haossek Bamitsva Patour Minhamitsva 89. 90. Les actions de l'enfant	
Chabbat – Melekhet Mah'chevet			
59. 60. 61. Mit'assek 62. 63. 64. Davar Chééno Mitkaven	65. à 68. Psik Récheh 69. 70. Melakha chééina tsrikha légoufah	75. 76. 77. 78. 79. Grama 80. Chinouy	
Chabbat	Hachkafa- pensée juive	Yorei Dé'ah	
91. 92. Réhitsa BéChabbat VéYom Tov	81 à 84. Tsaar Baalei Haim	73. 74. Maaser sur les gains	